

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 89/2025-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného IK Advisory s. r. o., Jakubovo námestie 19, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/113/07 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/113/07 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava I **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/113/07 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **6 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava I **povinný** mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením z 12. februára 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa (doručenú 25. novembra 2024), ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), zároveň práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadost'učinenia 30 000 eur a náhradu trov konania 856,75 eur. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných priet'ahov.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 24. mája 2006 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin sprenevery. Okresná prokurátorka podala 5. novembra 2007 vo veci obžalobu, na základe ktorej vydal Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) 9. novembra 2007 trestný rozkaz, ktorým bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania trestného činu sprenevery a bol mu uložený trest odňatia slobody na tri roky. Sťažovateľ podal proti trestnému rozkazu odpor. Vo veci už bolo vykonaných niekoľko pojednávanií, avšak do podania ústavnej sťažnosti nebolo vydané ani jedno rozhodnutie vo veci samej.

3. Podľa sťažovateľa sa uskutočnili hlavné pojednávania v termínoch: 14. apríl 2008, 8. september 2008, 30. október 2008, 4. december 2008, 8. jún 2009, 13. august 2009, 7. máj 2009, 8. október 2009, 28. október 2010, 20. jún 2016, 30. september 2016, 23. január 2017, 23. marec 2017, 27. apríl 2017, 25. máj 2017, 17. júl 2017, 28. september 2017 a 11. január 2018.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Argumentácia sťažovateľa poukazuje predovšetkým na neprimeranú pasivitu mestského súdu.

5. Sťažovateľ odôvodňuje priznanie finančného zadost'učinenia tým, že u neho došlo a stále dochádza k pocitom bezmocnosti, dlhotrvajúcemu pocitu márnosti z nespravodlivosti a nemožnosti uplatnenia svojich práv v súdnom konaní.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti zo 6. marca 2025 (doručenom 7. marca 2025) poukázal na nariadené hlavné pojednávania (6). Sťažovateľ nevyužil všetky prostriedky nápravy, keď nepodal sťažnosť predsedovi súdu na priet'ahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), no najmä nevyužil osobitný procesný prostriedok podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku slúžiaci na preskúmanie postupu prvostupňového súdu v rámci priet'ahov v konaní.

7. Hlavné pojednávania sa uskutočnili v neprítomnosti sťažovateľa tak, ako požadoval. Dňa 8. apríla 2016 bola vec pridelená novému sudcovi JUDr. Jánovi Golianovi, PhD., z dôvodu odchodu sudcu JUDr. Juraja Mihála do dôchodku. Zo spisového materiálu vyplýva, že hlavné pojednávania sa konali aj neskôr, ako uviedol sťažovateľ (bod 3). Pojednávania stanovené na 22. február 2018 sa odročilo pre neprevzatie upovedomenia sťažovateľom a neprítomnosť svedkov. Pojednávané nariadené na 12. apríl 2018 sa nekonalo z dôvodu nahlásenia poplašnej správy. V dňoch 7. júna 2018, 10. septembra 2018, 18. októbra 2018, 29. novembra 2018

a 10. januára 2019 sa pojednávania uskutočnili, no prítomnosť svedkov, ktorí mali byť vypočutí, sa zabezpečiť nepodarilo. Vykonanie dokazovania čítaním zápisníc z výsluchov pred orgánmi činnými v trestnom konaní nebolo možné, keďže právny zástupca sťažovateľa s tým nesúhlasil. Dňa 12. novembra 2018 bola na neverejnom zasadnutí na Krajskom súde v Bratislave zamietnutá sťažnosť svedka ČSOB, a.s., proti uzneseniu, ktorým mu bola uložená poriadková pokuta. Keďže právny zástupca sťažovateľa trval na výsluchu svedkyne [REDAKOVANÉ], okresný súd sa jej prítomnosť snažil opakovane zabezpečiť, no neúspešne, a zistil, že by sa mala zdržiavať v Prahe – v Českej republike. Napokon 6. októbra 2020 vyhotovil okresný súd európsky vyšetrovací príkaz na účely jej výsluchu (na ktorý dosiaľ neeviduje žiadnu odpoveď). Dňa 10. decembra 2021 bola vec pridelená novej sudkyňi JUDr. Marte Hirešovej, ktorá vykonala dopyt na Obvodní soud pro Prahu 8 na účely realizácie európskeho vyšetrovacieho príkazu a vyzvala sťažovateľa na vyjadrenie, či súhlasí so zmenou senátu. Sťažovateľ podaním z 22. marca 2022 oznámil, že nesúhlasí a žiada o opätovné vykonanie hlavného pojednávania. Dňa 7. novembra 2022 bola vec pridelená novému sudcovi Mgr. Pavlovi Tomíkovi a 4. marca 2025 sudcovi JUDr. Michalovi Valentovi.

8. Mestský súd je toho názoru, že do novembra 2022 konal vo veci bez prietáhov a dĺžka konania bola spôsobená potrebou výsluchu svedkov na hlavnom pojednávaní, ktorých prítomnosť sa mestský súd pokúšal zabezpečiť s tým, že právny zástupca sťažovateľa trval na výsluchu svedkov, pričom nesúhlasil s prečítaním zápisníc o ich výsluchu pred orgánmi činnými v trestnom konaní.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd uvádza, že nedoručoval vyjadrenie mestského súdu sťažovateľovi na účely jeho vyjadrenia, pretože sa od jeho repliky nedá očakávať získanie akýchkoľvek pre rozhodnutie veci relevantných informácií. Ústavný súd po overení aktuálneho skutkového stavu vyhodnotí, či došlo zo strany odporcu k prietahom v konaní a do akej miery.

IV.1. Vo vzťahu k čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy (v časti práva na vyjadrenie k vykonávaným dôkazom) a čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru:

10. Sťažovateľ k tvrdenému porušeniu čl. 47 ods. 3 ústavy v konkretizovanej časti, že „*Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní*“, k tvrdenému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy v konkretizovanej časti, že „*Každý má právo... aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom*“, a čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru uviedol, že na hlavnom pojednávaní 23. marca 2017 bol vypočúvaný svedok [REDAKOVANÉ] (ďalej len „svedok“), ktorý si nevedel po 15 rokoch spomenúť na okolnosti skutku. Prokurátor navrhol čítanie skoršej výpovede svedka s cieľom „*oživenia pamäťovej stopy*“, aj keď sa svedok nijako neodchýlil od skoršej výpovede, a tak z pohľadu sťažovateľa nesplnil podmienku § 241 ods. 1 a 2 Trestného poriadku (správne § 264 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, pozn.). Okresný súd námietke právneho zástupcu sťažovateľa nevyhovел a svedkovi bola prečítaná jeho skoršia výpoveď, s ktorou sa stotožnil. Tak malo dôjsť podľa názoru sťažovateľa k porušeniu rovnosti zbraní a neoprávnenému zvýhodneniu protistrany.

11. Ústavný súd k tomu uvádza, že v tomto prípade nedošlo k situácii, keď by v rámci výpovede svedka nenastali rozpory, ale k situácii, keď si svedok po výraznom časovom odstupe na okolnosti skutku vôbec nespomínal a „*oživenie pamäťovej stopy*“ tak bolo pre vykonanie úkonu nevyhnutné.

Zároveň je nedôvodné tvrdenie sťažovateľa, že tak mali byť svedkovi podsúvané kapiózne či sugestívne otázky, keďže sa čítala skoršia výpoveď daného svedka.

12. Sťažovateľ tvrdil, že na hlavnom pojednávaní 23. marca 2017 svedok uviedol, že trvá na svojej predchádzajúcej výpovedi, no neuviedol, či na výpovedi z 24. júna 2006, alebo 13. novembra 2006. Ústavný súd tu podotýka, že sám sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že svedkovi bola čítaná výpoveď z 13. novembra 2006.

13. Počas hlavného pojednávania 23. januára 2017 sa konajúci sudca podľa tvrdenia sťažovateľa v rozpore s § 271 ods. 1 Trestného poriadku neopýtal právneho zástupcu sťažovateľa, či sa chce vyjadriť k výpovedi svedka [REDACTED] a svedkyne [REDACTED]. Ústavný súd k tomu uvádza, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 23. januára 2017 jasne vyplýva, že u oboch menovaných svedkov po monologickej časti výpovede svedkov a ich následnom vypočutí prokurátorom bol obhajca vyzvaný na výsluch svedka, čo v oboch prípadoch využil. Ústavný súd tu konštatuje, že tvrdenia sťažovateľa sú nielen nedôvodné, ale aj založené na nepravdivých tvrdeniach.

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovuje (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.2 Vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy (v časti prietáhov v konaní) a čl. 6 ods. 1 dohovoru (v časti prejednávania veci v primeranej lehote):

15. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v tvrdenom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského v napadnutom konaní.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

17. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

18. Predmet napadnutého konania je rozhodovanie o obžalobe sťažovateľa z trestného činu sprenevery, čo možno považovať za bežnú agendu všeobecných súdov, ktorá nevykazuje znaky mimoriadnej zložitosti. U sťažovateľa nebolo zistené správanie, ktorým by sa snažil mariť priebeh konania (opakované nepreberanie zásielok a pod.), ale ani snaha o jeho rýchly priebeh konania, poukazujúc na to, že jeho právny zástupca nesúhlasil s čítaním výpovedí svedkov, ktorých prítomnosť na hlavnom pojednávaní bolo zložitým zabezpečiť, pričom dopad na priebeh konania mu musel byť známy. Napokon, pokiaľ ide o správanie samotného mestského súdu, ten spočiatku vo veci konal s akceptovateľnými časovými odstupmi, a to približne do decembra 2021, kedy bol zo strany mestského súdu vykonaný posledný vecne relevantný úkon. Pre konanie je však typická

chaotická a nesústredená činnosť, ktorej príkladom je neodoslanie európskeho vyšetrovacieho príkazu zo 6. októbra 2020.

19. Ústavný súd 6. júna 2025 vlastnou činnosťou v súčinnosti s mestským súdom zistil, že mestský súd 18. novembra 2019 odoslal žiadosť o právnu pomoc, ktorá bola Obvodnému soudu pro Prahu 8 doručená 5. decembra 2019. Obvodní soud odpověďou z 12. mája 2020 (doručenou okresnému súdu 18. mája 2020) oznámil, že právna pomoc sa nevykoná. Dňa 6. októbra 2020 vyhotovil okresný súd európsky vyšetrovací príkaz, ktorý však nebol nikdy odoslaný. Podľa aktuálneho zistenia mestského súdu sa trestné konanie sťažovateľa premlčalo 18. novembra 2024, v dôsledku čoho plánuje mestský súd neodkladne vyhotoviť uznesenie o zastavení konania. Pretože je však konanie ukončené až právoplatným rozhodnutím vo veci samej, ústavný súd uložil mestskému súdu príkaz vo veci konať bez zbytočných prieťahov [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] (bod 2 výroku nálezu).

20. V súlade s judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych prieťahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (III. ÚS 113/07). Ak teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy dosiahne takú intenzitu, že to zo strany príslušného všeobecného súdu signalizuje až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (sťažovateľom nenamietaného), o to viac je dôvod na záver o porušení namietaných referenčných noriem zameraných na včasnosť poskytovania spravodlivosti. Sťažovateľ bol obvinený 24. mája 2006 a obžalovaný 5. novembra 2007, čo predstavuje extrémne dlhé konanie samo osebe v trvaní viac ako 19 rokov od vznesenia obvinenia, resp. 17 rokov a 7 mesiacov od podania obžaloby.

21. Ústavný súd poukazuje na fakt, že sťažovateľ nevyužil podanie sťažnosti predsedovi súdu v zmysle § 62 ods. 1 zákona o súdoch. Napriek tomu, že ESLP v rámci svojej judikatúry (napr. rozsudok Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 30189/07) nepovažuje za účinný prostriedok nápravy, nemožno *a priori* vylúčiť, že by príslušný predseda súdu žiaducu nápravu nezjednal. Ústavný súd tak túto pasivitu zo strany sťažovateľa hodnotí negatívne.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 30 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, postup súdu a význam sporu pre sťažovateľa bolo mu

priznané finančné zadost'učinenie 6 000 eur v zmysle § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti sa jeho návrhu nevyhovuje.

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania pred ústavným súdom v žiadanom rozsahu v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku nálezu). Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti).

24. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 856,75 vrátane DPH.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu